

Başkaldır! Ücretli Köleliğe Son Ver!

İşbaşı

Aylık İşçi Gazetesi

Sayı: 49/EKİM 2020

HDP SUSTURULAMAZ!

YÖNETEMİYORLAR!

- *İşsizler çalışanlardan daha fazla!
- *Gerçek enflasyon %20'lerde!
- *İşsizlik, gençleri intihara sürüklüyor!
- *Eğitim sistemi çöktü!
- *Sağlık sistemi işlemiyor, ilaç bulunamıyor!
- *Küçük üretici ipotek altında, tarım çöktü!
- *Ormanlar, su ve yeraltı kaynakları talan ediliyor!
- *Kadın ölümleri, taciz ve tecavüz artarak devam ediyor!
- *Sermaye sömürüyor, devlet ölüme mahkum ediyor!
- *Virüslerin en tehlikelisi kapitalizm, yaşarken öldürüyor

BAŞKALDIR, KÖLELİĞE SON VER !!!

Tekelci Düzendeki Fındık Üreticileri

Fındık Karadeniz Bölgesi'nin en önemli ürünüdür. Aynı zamanda dünyasında en önemli endüstriyel ürünlerinden biridir.

Devamı sayfa 11'de

Pandemi Sürecinde Kadın

Özellikle son yıllarda kadına yönelik şiddet ve cinayet olaylarının arttığına tanıklık etmekteyiz.

Sf. 3'de

Pandemi ve İşçi Sınıfı

Son dönemde pandemi koşulları yeni normallerimizi belirlemekte. Kapitalizm zaten bir krizin içerisindeydi. Pandemi ile birlikte bu kriz derinleşti. Bazı sektörler tükenme noktasına gelirken, bazı sektörlerde ise işverenler ve burjuvalar akla hayale sığmayacak paralar kazandılar ve küresel ekonomi içindeki konumlarını sağlamlaştırdılar. Peki, işçi ve emekçi cephesinde durum nedir? Pandemi koşullarında, devletin ve işverenlerin dayattığı yeni koşullar görünen o ki yine krizin faturasını işçi ve emekçilerden almak için birer araç haline geldi. Sermaye artı değeri yükseltmek için, değer yaratma ve değere el koyma koşullarını yeniden yapılandırıyor. İşçinin kazanılmış hakları da bu süreçte pandemi bahanesiyle bir bir elden gidiyor. İşsiz kalmanın sürekli bir tehdit haline geldiği günümüzde, bu tehdit pandemi ile birlikte daha büyük bir tahakküm aracına dönüştü. İşten çıkarmalar yasaklandı ama işçiler ücretsiz izne çıkartılıp aylık 1170 gibi komik bir rakamla yaşamaya mecbur bırakıldı ya da çalıştırılmasına rağmen eksik maaş ve sigortasız çalışma ile devletin verdiği bu ödenek işverenlere destek aracına dönüştü. Çalışma saatleri uzadı. Sf. 2'de

1. sayfadan devam

Dünyanın kapitalist bir köy haline gelmesi ve bu temelde gelişen sektörlerde çalışan işçi ve emekçilerin çoğu, pandemi ile birlikte işlerini kaybettiler. İthalat ve ihracat zinciri sekteye uğradı. Hizmet sektörü bu süreçte işçiler açısından birçok hak kaybına ve işten çıkarmalara sahne oldu. Gıda, eğlence, turizm gibi sektörlerde küçük esnafın iflası, büyük tekellerin ise işten çıkarma, az işçi ile çok iş yapma, satışlarını internet ortamında yoğunlaştırmalarından dolayı fiziki mekânlarını kapatmaları ve işçileri işten çıkarmaları son süreçte gözlemlediğimiz şeylerdendi.

Kriz dönemlerinde sermayenin kendi içinde de artık değer paylaşımı üzerinden savaş şiddetlenir. Küçük ve zayıf sermayeler el değiştirir. Üretkenliği arttırıcı üretim teknikleri uygulamaya konur. Kapitalizmin bu gelişimi süresince üretim araçlarının boyutları küçülürken işlevleri çoğaldı. Üretimin otomasyon düzeyi yükseldi. İmalat sanayisinde dijitalleşme hız kazandı. Akıllı teknolojiler ve yapay zekâ kullanımının arttı. Pandemi ile birlikte bunların yaygınlaşacağını ve hız kazanacağını öngörmek mümkün. Bu teknolojiler bir yandan emek ağırlıklı maliyetin, kapitalistler açısından minimize edilmesi yani işsizliğin artması anlamına geliyor diğer yandan bu teknolojiler vasıtasıyla işçilerin denetlenmesi ya da toplumsal hareketlerin kontrol edilmesi kolaylaşıyor. Bu süreçte bilişim ve iletişim sektörleri küresel sermaye içerisinde önemli bir yer edindi ve sermayeleri katlanarak arttı. Eğitim sektöründe işler tamamıyla bilgisayar üzerinden yürümeye başladı ve yüz yüze eğitim tarihe karışmak üzere. Bu süreçte öğretmenlerin maaşının yük olduğunu belirten eğitim bakanı Ziya Selçuk, aslında binlerce öğretmenin işsiz bırakılmasının da yolunu açtı.

‘Kapitalizm, sermaye ekonomisidir’. Ekonomik kriz süreci sermayenin içerdiği çelişkilerin olgunlaştığı, bu çelişkilerin kaçınılmaz bir şekilde patlak verdiği dönemlerdir. Kapitalizm kendi tarihinde bunu defalarca yaşadı ve hala da varlığını koruyor. Bu krizler sermaye birikiminin çelişkilerini ortaya çıkarırken bu çelişkilerin bir üst aşamaya taşınmasına da olanak sağlıyor. Krizin ardından gelen büyük ölçekli yeniden yapılanmalar yoluyla daha karlı birikim koşulları yaratılabiliyor. Sonuç olarak, bu krizlerin sistemde hem yara hem de merhem görevi gördüğünü söyleyebiliriz. İşçi sınıfı açısından bu kapitalizmin bir yarısı olarak görüp onun üzerine tuz dökmek ve kendi çıkarına kullanmak ise tek voldur.

Pandemi ve Yeni Dünya Düzeni

Kapitalizmin dünya halklarına ve işçi sınıfına verebileceği hiç bir şey yoktur. Covid-19 virüsü nedeniyle yaşanan bu olaylara baktığımızda burjuva özel mülkiyet sisteminin sadece burjuvaları kurtarma hareketi olduğunu görebiliyoruz. Burjuva özel mülkiyet sisteminin zora düştüğünde, ileri sürdüğü kurtarma operasyonunu kendisi yararına kullandığını, yoksul ve çalışan işçi sınıfının canını hiçe sayarcasına üretime ara vermeden devam etmesi ve işçileri üretim yapmaya zorlaması, sistemin kendisini kurtarma çabasından başka bir şey değildir.

Pandemiden çok daha öncesinde girmiş olduğu ekonomik krizden bir türlü kurtulamayan kapitalist sistem, Covid-19 ile kendisine bir bahane bulmuş oldu. Krizin faturasını virüse yükleme çabası bundan dolayıdır. Virüs olmasaydı kriz de olmayacaktı yalanının arkasına sığınarak, toplumları yanıltma stratejisini hayata geçirme çabasında olan sistemin, kendisini ayakta tutma çabası ve varlığını devam ettirme mücadelesi bir kez daha bütün çıplaklığıyla karşımızda duruyor. Böylesine bir kriz döneminde, yeniden üretimini dahi sağlayamayan vatandaşlarına hiçbir şekilde destek sağlamayan bir devlet ve sistemle karşı karşıyayız. Dünyanın ekonomik güçleriyle en ön sıralarda olan ülkeler, vatandaşlarından yıllardır aldıkları vergileri ve topladıkları bu paraları halkın kullanımına sunmak yerine, büyük işletmelere yani sermaye sahiplerine kayıtsız şartsız teslim ettiler. Böylesi bir dönemde işçileri dışarı çıkmaya, kalabalık fabrikalarda çalışmaya zorladılar ve işçi sınıfına ‘çalışmadan ekmek yok’ dediler. İşçi sınıfını her iki durumda da ölüme mahkûm ettiler. Lüks villalarında oturup, yedikleri önlerinde yemedikleri arkalarında olan bu azınlık dünya yoksullarına onları çok düşünürmüş gibi evde kal naraları atarak akıl satmaya çalışıyorlar; sanki işçiler durumun farkında değiller ve keyiflerinden çalışmaya gidiyorlarmış gibi, onları virüs yaymakla suçluyorlar. Devlet alması gereken önlemleri almayarak insanları hastalığın ve ölümün kucağına atarken, söylemleriyle yine sorumluluğu işçi sınıfına iteliyorlar. Her şeyin bütün çıplaklığıyla ortaya serildiği bu dönemde, bu sistemin artık dünyayı yönetemediği, açık bir uçuruma sürüklediği ortadadır. İşçi sınıfının bir an önce örgütlenmesi ve kendine olan güvenin yerine gelmesi, ‘dünyayı artık biz yöneteceğiz!’ demesi gerekmektedir. İşçi sınıfının bunu yapacak gücü vardır. İşçi sınıfı onların iddia ettiği gibi verimsiz, yeteneksiz, bilgisiz değildir; işçi sınıfı, dinamik yapısı ve paylaşmayı bilen, gerektiğinde hiç çekinmeden tereddüt bile etmeden taşın altına elini koyacak bir yapıya sahiptir.

Bu süreçten sonra kurulacak denilen yeni dünya sistemi, yeni normal tamamen burjuvaların çıkarına hizmet eden kapitalizmin yeni sistemidir. Bu yeni dünya sisteminde işçi sınıfının çıkarına değişen bir şey yoktur; daha fazla kontrol, daha fazla sömürü dışında değişen bir şey yoktur. Bunun içindir ki işçi sınıfının tek yapması gereken bir an önce örgütlenmek ve tarih sahnesinde tekrar ben de varım demesidir. İşçi sınıfı dünyayı layık olduğu bir şekilde yönetebilir. Dünyanın kurtuluşu işçi sınıfının ellerindedir.

sayfa 1'den devam

Alınan önlemler ve verilen cezaların caydırıcı olmaması, kapitalist üretim ilişkileri ve toplumsal baskının yarattığı stres ve olumsuz ruh hali, cinsiyetçi, erkek egemen sistemin yoğun baskısı gibi birçok faktör bu cinayetleri tetiklemektedir. Türkiye’de kadınların kendi hakları için yaptıkları eylem, etkinlik ve grevler ise büyük bir tahammülsüzlükle karşılanmaktadır.

Olağanüstü haller, savaşlar, kıtlık ve salgın hastalık süreçlerinin en büyük mağdurları her zaman kadınlar olmuştur. Savaşlarda ganimet olarak değerlendirilen, tecavüze, tacize, işkenceye maruz bırakılan kadınlar, kıtlık dönemlerinde açlığa mahkûm edilmekte, hastalık dönemlerinde ise emek sömürüsü ikiye katlanarak, yoğun bir sömürüye maruz kalmaktadırlar.

Covid-19 pandemi sürecinin büyük mağdurları yine kadınlar olmuştur. Zaten görünmeyen ev içi emekleri, bu süreçte çocukların ve eşlerin evde kalmalarından kaynaklı iki katına çıkmıştır. Yemek, çamaşır, ütü, alışveriş gibi işler zaten kadının göreviymiş gibi onun sırtına yüklenmişken, bu süreçte katlanarak artmıştır.

Aynı zamanda aile için ve kadına yönelik şiddet de bu dönemde tırmanmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte aile içi şiddetin küresel ölçekte “korkutan bir oranda arttığı” açıklamasını yaptı. BM’nin verilerine göre ABD, Hindistan, Güney Afrika, Fransa ve Avustralya’nın yanı sıra Türkiye’de de aile içi ve kadına yönelik şiddet vakaları arttı. Sadece Mart ayında Türkiye’de 29 kadın cinayeti işlendi ve 9 kadının şüpheli bir şekilde ölü bulunduğu biliniyor. Ayrıca evden çıkmama çağrılarının yapıldığı 11 Mart’tan 31 Mart’a kadar geçen 20 günlük süreçte ise 21 kadın öldürüldü. Bu yasaklamaların ve kısıtlamaların olduğu dönemler sadece Türkiye’de değil benzer önlemlerin alındığı diğer ülkelerde de kadına yönelik şiddeti arttırmış durumda. Aslında bu salgın döneminde şiddetin tırmanacağı kaygısı yaşıyor ve bu artış öngörülüyordu. Çünkü olağan koşullarda bile kadınlar için en tehlikeli yer olan evler, bu olağanüstü koşullarda daha da tehlikeli hale geldi. Şimdi hem Türkiye’de hem de pek çok ülkede kadınlar kendilerine şiddet uygulayan ve potansiyel katilleri olan erkeklerle yaşamak durumunda.

Salgının kadınlara yönelik fiziksel şiddetin yanı sıra ekonomik şiddet ve eşitsizliği de tetiklediğinin altını çizmek gerekiyor. Çocuk bakımı hala esas olarak kadınların sorumluluğunda olduğundan, çalışan birçok anne çocuklarına bakmak için korona sürecinde evinde kalıp işe gidememiştir. Bu nedenle ekonomik durumu kötüleşen kadınlar, sonuçta eşlerine daha bağımlı hale gelmiştir. Bu durumda çoğu kadın güvencesizlik, ekonomik kaygılar vb. birçok nedenden kaynaklı aile içi şiddet, cinsel şiddet, taciz ve tecavüz gibi birçok şeye maruz kaldığında sessiz kalmaktadır. Özellikle bu süreçte artan şiddet ve tecavüz olaylarının önemli bir kesiminin yansıtılmadığı bir diğer önemli gerçektir.

Pandemi Süreci ve Dolar

Covid-19 virüsü ile birlikte dünyada ve Türkiye’de ekonomik ve siyasal kriz gittikçe derinleşiyor. Doların sürekli artması aynı zamanda enflasyonun artmasına sebep oluyor. Dolar yükselirken fiyatlar yükseliyor, dolar düştüğünde ise fiyatlar düşmüyor. Buna bağlı olarak akaryakıt fiyatları da her gün yükseliyor. Petrolün tarih boyunca en ucuza satıldığı bugünlerde, bizim ülkemizde sürekli artıyor. Devletin gelir kaynağını vergilerin oluşturduğunu düşünürsek, devlet açısından bu oldukça normal bir durum fakat bu ‘normal’ durumun acı faturası emekçi sınıfa çıkartılıyor. Buna bir de dışa bağımlı olan ekonomi eklenince fatura daha da kabarıyor.

Recep Tayyip Erdoğan her konuşmasında dışa bağımlılığı azaltacaklarını, yerli ve milli üretimin önünü açacaklarını söylüyor, fakat bunun nasıl olacağını anlatmıyor çünkü bunun mümkün olmadığını kendisi de biliyor. Sermayenin küreselleştiği dünyada bağımsız bir ekonomiden bahsetmek, halkı kandırmaktan başka bir şey değildir. Dolar kurunun yükselmesi de bununla ilgili bir durumdur. Türkiye’de üretim yapan yerli firmaların çoğu yabancı ortaklara sahiptir. Bunun %60’nı Avrupa firmaları oluşturmaktadır. %15’ni ise dünyanın başka ülkeleri oluşturmaktadır. Geriye kalan %25’i de yerli sermayedir. Bunların birçoğu da orta ölçekte ve büyümeye meyilli üretici firmalardır, yani üretimin ve ticaretin bu kadar küreselleşmiş olduğu bir dünyada dolar ve avronun yükselmesi kaçınılmazdır.

Cumhurbaşkanının her yükselişi dış güçlerin bir oyunu olarak açıklaması halkın gözünü boyamaya çalışmaktan başka bir şey değildir. Bir ülkede üretimin çoğunluğu yabancı sermaye ağırlıklıysa, o ülkede üretilen ürün de o yabancı firmanın inisiyatifindedir. Para dolaşımının elden ele değil de, bankalar arası havale yöntemiyle yapıldığı bir sistemde, döviz kurunun ülkede kalması mümkün değildir. Çıplak bir gözle baktığında bile bu açıkça ortadadır: doların yükselişi eşittir tüketim ürünlerinin fiyatlarının yükselişidir. Tüketim ürünlerindeki artış enflasyonun artmasına neden olmaktadır. Enflasyonun artması, yoksul halkın ve işçi sınıfının giderek daha az bütçeyle yaşamaya çalışmasıdır. İşçi ücretlerinin gittikçe düştüğü ve alım gücünün azaldığı, işsizliğin gittikçe arttığı bir dönemdeyiz.

Tüm dünyada işsizliğin arttığı bir durumda sermaye ekmek parası için işçi sınıfını birbirine kırdırma politikası gütmektedir. Kapitalizmde işsizliğin artması, ucuz işgücünün ortaya çıkmasıdır. İşsizliğin ve enflasyonun artması bizim, yoksul emekçi halkın sorunudur. Bu duruma dur demek de bizim elimizdedir. Örgütlü hareket etmek ve işçi iktidarını kurmak dışında seçeneğimiz yoktur. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın devri bitmiştir, bireysel kurtuluşlar hiçbir şeyi değiştirmez. Artık ortak ve örgütlü hareket etme zamanıdır. Sosyalizm bizi çağırıyor. Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!

İşçi Hareketiyle Komünist Hareketin Birleşip Kaynaşması

Lenin; aşağıdaki satırları tam 120 yıl önce (1900 Ekim sonu ile Kasım başında) kaleme almış ve adeta bizim bugünkü çıkmazımıza işaret ederek çıkış yolunu apaçık göstermiş:

“İşçi hareketi ile komünist hareket birbirinden kopuk olduğu, ayrı yollarda yürüyüp ayrı kanallarda aktığı sürece her iki hareket de zayıf düşecek, etkisiz kalacaktır. Her iki hareketin birleşip kaynaşması ise her ikisi ve ilerisi için sağlam bir temel oluşturacaktır.”

“Sosyal-demokrasi, işçi hareketi ile sosyalizmin birliğidir; görevi de işçi hareketine her aşamada edilgin bir hizmette bulunmaktan değil, bir bütün olarak genel hareketin çıkarlarını temsil etmekten, bu harekete son hedefini, siyasal görevlerini göstermekten, onun siyasal ve ideolojik bağımsızlığını korumaktan (altını biz çizdik) oluşur. Sosyal-demokrasiden kopmuş bir işçi hareketi yüzeyselleşir ve kaçınılmaz olarak burjuvalığa düşer: İşçi sınıfı yalnız ekonomik savaşım yaparsa, kendi siyasal bağımsızlığını yitirir, başka partilerin kuyruğuna takılır ve büyük vasiyete ihanet eder: “İşçilerin kurtuluşu, bizzat işçilerin eseri olmalıdır.”

Bütün ülkelerde, işçi hareketi ile sosyalizmin birbirinden ayrı biçimde var olduğu ve ayrı yollarda yürüdüğü bir dönem olmuştur. Ve bütün ülkelerde bu ayrılık, sosyalizm ve işçi hareketinin zayıflaması sonucunu doğurmuştur; bütün ülkelerde ancak sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi, her ikisi için sağlam bir tabanı yaratmıştır Ama her ülkede sosyalizmin işçi hareketi ile olan bu birliği tarihsel biçimde oluşmuştur; her ülkede bu birlik, yerel ve zamansal koşullara göre, özel bir yolda meydana gelmiştir. Rusya’da sosyalizmin işçi hareketi ile birleşmesi, zorunluluğu teorik bakımdan çok zaman önce açıklanmış olmakla birlikte, bu birleşme ancak şimdi gerçekleşiyor. Bu birleşmenin gerçekleşme süreci, çok çetin bir süreç olmuştur ve bundan dolayı çeşitli kararsızlıklar ve kuşkuyla birlikte geçmesine de şaşmamak gerekir.”

***

Bugünün dünyasında ve Türkiye’inde zamanın ruhu ve tarih; biz komünistlerden acilen talep etmektedir: Komünist hareket – eğer komünistler bu

adı taşıma onuruna layık olmak istiyorlarsa-; kapitalizmin ağır baskı ve sömürü koşullarının ortaya çıkardığı irili ufaklı bütün direniş, tepki, grev, işgal, gösteri, başkaldırı ve eylemlerin içinde ve en önünde aktif biçimde yer almalı; bütün bu eylemlere bilinçlilik, örgütlülük, derinlik, yaygınlık ve süreklilik kazandırmalı; bütün bu eylemleri birbirine bağlayıp devrimci enerjiyi devrimci bir sel yatağında toplamalı ve özellikle de eylem içinde öne çıkan doğal liderleri eğitip birer komünist savaşı düzeyine yükseltmeli ve böylece proletaryanın devrimci partisinin sınıf karakterini pekiştirmelidir.

İşçi sınıfı hareketinin devrimci enerjisi komünist özneye buluştuğunda, ancak o takdirde devrimci bir sel yatağında akmaya başlayacak; yaratacağı çekim gücüyle bütün ezilenlerin, bütün mağdur ve mazlumların enerjilerini (kadınlar, köylüler, küçük üreticiler, inanç ve kimlik mağdurları, doğa ve doğal yaşam savunucuları, ezilen halklar...) kendi etrafında birleştirecek, burjuva etkilerden arınarak bu devrimci öncü sınıfın hegemonyasını benimsiyerek ve onun devrimci partisini ve politikasını canla başla destekleyeceklerdir.

Diğer bütün eylem ve güç birliklerinin (sendikal birlik, anti-faşist cephe birliği, devrimci demokrat hareket ile komünist hareketin birliği, işçi hareketiyle tüm emekçi tabakaların birliği, kol ve kafa emekçileri arasında birlik ve etkileşim, işçi sınıfı ile kır yoksulları ve çevre hareketinin birleşmesi...) asıl anahtarı da tam da bu noktadadır: İşçi hareketi ile komünist hareketin tekrar –ve bu sefer çok daha sağlam biçimde- birleşip kaynaşması. Bu gerçeği –yani zincirin bütününü çekmemizi sağlayacak olan ana halkayı- ıskalamak; Lenin’in de belirttiği gibi ‘gerçekliğin yerine kendi sübjektif arzularımızı ikame etmek’ anlamına gelir ki, bu durumda başarısızlık kaçınılmazdır. Bu birlik girişimleri ne denli büyük bir coşkuyla başlarsa sonraki düş kırıklığı da o denli büyük olmaktadır. 1980’lerden beri bütün birlik denemeleri ve dramatik sonuçları yeterince öğreticidir. Sınıflar analiz silahını elden bırakarak, toplumun işleyiş yasallıklarını görmezden gelerek doğru devrimci politika ve sonuç alıcı örgütlü müdahale mümkün değildir.

CHP Bir Misyonun Partisidir

“Asıl önemli olan, nereye baktığın değil, nereden baktığındır.” Marksizmin devrimci sınıf analizi silahını terk etmişseniz –veya hiç tanımamışsanız; politik bir güç olarak düşman sınıftan teorik, ideolojik, örgütsel ve politik olarak tam bir kopuşu sağlayamamışsanız; burjuvazinin tam karşısında ve ona cepheden saldırarak biçimde konumlanarak güçlerinizi o noktada yoğunlaştıramamışsanız; ve en önemlisi, işçi hareketi ile komünist hareketi devrimci bir sel yatağında buluşturmayı başaramamışsanız... işçi sınıfının bağımsız devrimci politikasını güdemezsiniz. İdeolojik savrulmalar ve öznel beklentiler içerisinde öfkelenerek, umutsuzluğa kapılarak, nesnel temellere dayanmayan hayali umutlara sarılarak, burjuva muhalefete yedeklenip anti-faşist cepheler kurgulayarak yalpalar durursunuz..

Bir devrimcinin veya bir devrimci örgütün düşebileceği en büyük yanlış, bilimsel sınıflar analizini ıskalayıp kendi sübjektif arzularını ve niyetlerini gerçekliğin yerine koymaktır.

Bugün toplu bir söyleşi sırasında bir yoldaşım, başka bir yoldaşın bir panelde CHP için yaptığı kısa ve özlü bir değerlendirmeyi aktardı:

“CHP, bir misyon partisidir; iktidar olmak gibi bir derdi yoktur. Bu parti için, iktidar olmaktan çok daha önemli olan şey, her dönemde ve her koşulda burjuva devleti korumak, kollamak, devletin çıkarlarını gözetmektir.”

Aynı görüşteyim. Yarım asırdır yaşadıklarım CHP konusunda bana şunu öğretti: Bu parti, ne zaman ki “Devlet mi, demokrasi mi?” ikilemi ortaya çıksa, hiç tereddütsüz burjuva devletin ‘âli menfaatlerini’ seçmiş; emekçiler ve ezilenlere reva görülen baskı, sömürü ve zulmü ya destekleyip haklı göstermiş ya da görmezden gelmiştir.

Bu parti, yığınlarda biriken öfke ve tepkinin sokaklara taşmasından en az iktidar partisi veya faşistler kadar tedirgin olur, endişeye kapılır; buna engel olmaya çalışır. Engelleyemezse de sokaklara taşan bu toplumsal enerjiyi düzen sınırlarına çekmeye, toplumun gazını almaya ve hareketi sönmülendirmeye çalışır. Çünkü o burjuva devletin karanlık hafızası, asıl koruyucusu, has partisidir. Kendini yalnızca devletin sahibi değil, aynı zamanda kurucusu olarak görür. İşçi ve emekçi yığın hareketinin örgütlenerek devrimci (komünist) hareketle buluşması, meydanlara taşması ve emekçilerin kendi kaderlerine el koyması, CHP’nin (burjuvazinin) ‘kutsal’ devleti için

ölüm çanlarının çalması demektir. Böylesi bir tehlike(!) karşısında CHP, dinci ve ırkçı-Türkçü faşistlerle birleşerek temel hak ve özgürlükler mücadelesi ve devrimci emek hareketlerinin karşısında yer alır.

Bütün bu nedenlerle CHP’nin güttüğü politikaları eleştiren, yanlış bulan, Kılıçdaroğlu’na kızan tatlı su solcularına, devrimcilere şaşmamak elde değil. Bütün işleri güçleri, CHP’nin yanında-arkasında, içinde-dışında hep onun politikalarını konuşmak ve tartışmak. Oysa sosyalist sıfatına hak kazanmak için kendi ev ödevlerini yapsalar, yani kent ve kır yoksulları, işçi ve emekçiler arasında örgütlenseler ya! CHP, sınıfsal karakterinin ve tarihsel misyonunun gereğini yerine getiren çok doğru bir politik hat izliyor;

Yanılan, yanlış yapan CHP değil, tam tersine fena halde yanılanlar; ondan demokrasi, özgürlük, barış; iş, aş ve adalet bekleyerek bu partiye yedeklenen ‘solcu’ ve ‘sosyalist’lerdir. Kaçınılmaz olarak hep düş kırıklığına uğramaktadırlar, görünen o ki uğramaya da devam edeceklerdir. Bu kavga, AKP’nin imamı ile İmamoğlu arasında bir kavga değil ki! Bu kavga, sınıflar, yani burjuvazi ile işçi ve tüm emekçiler, ezenler ile ezilenler, sömürenler ile sömürülenler arasındadır. Devlet ve belediye ihalelerinin Cengiz Holding’e mi yoksa Koçlara mı verilmesi meselesi, düşman sınıfın iç meselesidir. Bizim meselemiz, düşman sınıfı bütün ideolojik ve eylemsel pratikleri ile teslim almak ve iktidarın-devletin sınıf karakterini kökten değiştirmektir. Bu amaç doğrultusunda burjuva etkilerden tam bir kopuşu sağlayarak emekçi yığınlarla birlikte atacağımız her adım bizi özgürleştirecek; umutsuzluk ve öfke umuda dönüşecek, işte o zaman, “Her şey çok güzel olmaya” başlayacaktır.

Ülkemiz ve bölgemiz, son derece hayali umutlar ile son derece gerçek tehlikeler arasında sıkışmış durumdadır. Düzen partilerine yedeklenmek, sandık-sal-parlamentarist budalalık, ulusalcı-reformist-liberal ‘sol’culuk gibi burjuva akımlara kapılmak çözüm değildir. Tek çözüm; burjuva parti ve akımlardan tam bir kopuş; başta örgütlü işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi ve ezilenlerin devrimci enerjisi ile devrimci komünist hareketin sokaklarda, meydanlarda, direniş ve grevlerde -yani devrimci bir sel yatağında- buluşmasıdır. Özgürleşmek için örgütlenmek, bedel ödemeyi göze almak cesaretle meydanlara çıkmak gerek.

Ya sosyalizm, ya barbarlık! Daha kolay ve daha kestirme üçüncü bir yol yoktur.

“Yalanla Besleniyoruz”

Doğu Karadeniz akarsularının burjuvaziye peş-keş çekilme projeleri 70’li yıllardan başlar. Bunların ilklerinden biri olan Topçam Barajı, çeşitli olanaksızlıklar ve devrimci kalkışmalara karşı mücadeleden başını kaldıramayan burjuvazinin çaresizlikleri yüzünden uzun yıllar sürüncemede kaldı.

Doksanlı yıllarda ise burjuvazi karşısında artık söz edecek bir muahlif kalmamıştı. Bir kısım doğa severlerin de sesleri cılız çıkıyordu. Sesler yükselse bile susturuluyorlardı. Ayrıca yalan propaganda, halkı bu barajın yapılması yönünde yer almaya yöendiriyordu. Orada yaşayanların artık çok güzel bir göl manzarası olacaktı. Balıklar tutulacaktı. Turizm cenneti olacaktı ve paralar kazanılacaktı. Elektrik üretilip, çok ucuza yöre halkına verilecekti ! Aynı zamanda doğal yaşama hiç bir zararı olmayacaktı. Örneğin; Melet Irmağı eskisinden de gür akıp, fazlalık su tutulacaktı, zaten hep fazlaydı oraların suları. Pınarlar ve gözeler HES boruları hiç zarar vermeyecekti, mühendislik heasaplamaları ona göre yapılmıştı !

Sonunda yöre halkının tepkileri kabullenişe, hatta tepki verenlere karşı tepkiye dönüştürüldü zamanla!

biraz elektrik üretildi ama yöre halkına hiçbir faydası olmadı aksine zararı oldu... şimşirler kurudu, mısır eskisi kadar olmuyordu, karaağaçların nesli tükendi! Daha sonra kuruyan göze ve pınarların suyu yetmediği ve barajın su tutma yapısında sorunlar olduğu için yavaş yavaş ömrünü doldurmaya başladı Topçam barajı!

Şimdi burjuvazi diğer HES’lere örnek olsun diye yine yalan propagandalar yapıyor; onlara göre barajdan üretilen elektrikten yüzlerce yöre halkı yararlanıyormuş, halkın haberi yok! Topçam bir turizm ve balıkçılık beldesi olmuş, yöre halkı ya göremiyor, ya da hayal görüyor burjuvazi! Yörenin iklimini ılıman yapmış baraj, oysa barajdaki su çorak seviyesine inmiş bile! Melet Irmağı yine gürül gürül akıyor diyorlar, ırmak dönmüş dereye de, baraj yıkılsa bile eski haline dönmesi mümkün değil, yok olan göze ve pınarlar yüzünden!

Halkın sevinci kursağında kaldı ama bu barajdan burjuvazi de yararlanamadı, yanlış hesaplamalar yüzünden. Bu zamana kadar kazandıkları ve devlet destekli inşaat gelirleri ile yetinmek zorunda kalacaklar

Yöre halkı yapılmasına karşı çıkmayı bırakın, yapımı gecikince, yapılması için çağrılarda bulundular! Ve 1997 yılında temeli atıldı Topçam Barajı’nın! Krizler yapım aşamasını geciktirince, projeden en çok zarar görecektir olan yöre halkından tepkiler gelmeye başladı çabuk bitirilsin diye! Yapım başlayınca, öncelikle toprağını kaybedip tam karşılığını alamayanlar anladı işin aslını. Su tutulmaya başlayınca da ırmağın aşağısındakiler anladı neyin ne olduğunu ama işiştten geçmişti! Turizm merkezi olamayınca insanlar kaybettiklerine üzölmeye başladı ama yapacak birşey kalmamıştı. Zamanla inşaat ve HES tünelleri nedeniyle gözeler kuruyup yok oldular. Az da olsa

ama olan doğaya ve yerlerinden edilmiş halka oldu!

Burjuvazi ve devleti, insana olduğu kadar tüm canlılar ve varlıklara da düşman. Bu günün kâr etme hırsı yarınların hesabını yapmalarına engel oluyor. Doğayı ve tüm canlıları kurtarmak için burjuvazi ve kapitalist barbarlıktan kurtulmaktan başka çare kalmamıştır. Bu barbarlığın revize edilmesi olanaksızdır. Ondan kurtulmak gereklidir. Kurtulmak içinse burjuvazinin mezar kazıcısı olan işçi sınıfının yanında saf tutmak zorunludur. Safıların oluşması için, işçi sınıfının politik örgütünü oluşturmak ve bu son barbarları dünya ölçeğinden silmek zorunludur!

Dardanel'de Korona Kampı

Çanakkale Dardanel fabrikasında birçok işçinin Korona testinin pozitif çıkması nedeniyle, fabrika yönetimi işçileri 14 gün süre ile 'kapalı devre çalışma sistemi' adı altında çalışmaya zorladı. Raporlu ve izolasyonda olan işçiler evlerinden çağırılıp yurtlara yerleştirildi. Dinlenip sağlığına kavuşmak yerine, yurtlardan servislerle fabrikaya taşınıp çalıştırıldıktan sonra tekrar yurtlara kapatıldıkları, ücretli ya da ücretsiz hiçbir izin hakkından faydalanamadıkları şartlarda çalıştırılmaktadırlar. İşçilerin itiraz ederlerse işsiz kalıp açlıkla ve borçlarla karşı karşıya kalacakları ortadadır. İşçileri ve emekçileri buna mecbur bırakan kapitalist sistem ve sermaye sahipleri işçi-

lerden, kölece şartlarda, canı çıkana kadar faydalanmaktadır.

Adeta bir kamp haline gelen bu kapatılma biçimi yeni değildir. Kapitalist sistemde sözde hukuk kurallarına sığınarak yapılan bu sömürü kölecisi tarihin başlangıcından bugüne devam etmiştir, etmektedir. Aslına baktığımızda değişen hiçbir şey yoktur. İşçiler birer meta olarak çarkın önemsiz dişlilerinden biri gibi görülmektedir. "Öldü mü, sakat mı kaldı?! Yeni-sini getirin!" Sermayenin karı söz konusu olduğunda, o çok demokratik, çok özgürlükçü kapitalist devlet, en temel insan haklarından biri olan yaşama hakkını bile hiçe saymaktadır.

Yusufeli Barajı'nda Kölelik Uygulamaları

Limak İnşaatın yapımını üstlendiği Artvin Yusufeli Barajı inşaatında işçiler artan Kovid pozitif vakaları bahane edilerek İl Hıfzıssıhha Kurulu'nun onayıyla şantiyeye kapatılıp çalışmaya zorlandı. Sermayenin her şeyden önce geldiği, devletin de sermayenin devleti olduğunu açıkça gördüğümüz bu örnekte pozitif olan ve olmayan işçiler aynı alanlarda çalışıp, uyuyup, yemek yemeye zorlanmaktadır. 3 günde açıklanan test sonucunu beklerken negatif olan işçilerin de pozitif olma ihtimali çok fazladır.

Zaten ne devletin ne de sermayenin işçilerin hayatını ve sağlığını önemsemediği çok açıktır. Ölenler ölsün, kalan sağlar köle gibi çalışmaya devam etsin mantığı hüküm sürmektedir.

Birkaç ay önce de yine aynı sebepten şantiyeye kapatılıp çalışmaya zorlanan işçiler 105 gün çalıştıktan sonra greve gitmişler ve kapıları açtırmışlardı.

700 kadar işçi haklarını alacakları sözüyle birlikte işten çıkmış, kalan 2000 işçi ise bu sefer İl Hıfzıssıhha Kurulu kararı ile şantiyede kapalı tutularak çalışmaya devam etmektedir. İşçiler salgınla işsizlik ve açlık arasına sıkışmış durumdadır. Örgütlenip iktidarı ele geçirmedikçe de biz işçi ve emekçiler bu durumdan kurtulamayacaktır.

"Yasağa" Rağmen İşten Atılmalar Sürüyor

Pandemi başladıktan sonra işten çıkarmalar kararnameyle yasaklandı. Üretime ara veren yada faaliyetini küçülten işletmelerde işçilerin büyük kısmı ücretsiz izne çıkartıldı. Bu işçilere günde 39 TL ücret ödeneceği açıklandı ve çoğunlukla bu komik miktar bile ödenmedi. Bu uygulama ile devlet işverenlere önemli bir olanak sundu.

İşten çıkarma yasağı bugün de sürüyor. Ama bu yasağa rağmen işçiler çok farklı gerekçelerle işten atılıyor. Devlet ise kendi yasağının işverenler tarafından çiğnenmesine kayıtsız kalmakla yetinmeyip, yeni bir kararname yayımlayarak işten atılmaları kolaylaştırdı. Kararnameyle patronlara işyerinde pandemi kurallarına uymayanları tazminatsız işten atma hakkı tanındı. Bu kararnameyle işten çıkarmalara yeni bir gerekçe eklenmiş oldu. Yani yaygın deyimle "koyun kurda emanet edildi."

Ekolojik Dengeyi Koruma Mücadelesinin Sınıf Mücadelesi ile Bağlantısı Üzerine

Son yıllarda toplumsal muhalefet hareketlerinin ağırlık noktalarından birini doğa ve çevre tahribatının önlenmesi ve ekolojik dengeyi koruma mücadelesi oluşturdu. Önceki dönemlerde özne kentli okumuşlar iken günümüzde köylü kadınlar çevre mücadelesinde yoğun etkinlik gösteriyorlar.

Taş ve mermer ocakları, madenler, barajlar, çimento fabrikaları, termik santraller, JES, HES, RES, yol inşaatları derken köylülerin üretim alanları, üretim ve yaşam olanakları daraltılmakta, giderek yok edilmektedir. Doğal olarak köylülerde tepkiler yükselmektedir.

Son yıllara gelinceye kadar solun çok çeşitli fraksiyonları doğa, çevre, ekolojik denge mücadelesine “çiçek, böcek işleri” nitelemesiyle toplumsal mücadelenin kenarında kıyısında bir alan olarak baktı. Günümüzde ise sol akımlar çevre hareketlerinin önemli bir bileşeni olmuş durumda. Sol akımların büyük çoğunluğu sınıf hareketi güçlü iken, bu güç-

lü dalganın üzerinde sörf yapmak için, kendilerini sınıfsal mücadelenin bir yerlerinde gösteriyorlardı. Bugün kapitalist sistem içi demokratik haklar, etnik haklar, kadın hakları ve çevre, doğa, ekoloji mücadelesi üzerinden kendilerini var etmeye çabalıyorlar. Bu arada sistem olarak kapitalizmi, sınıf olarak sermaye sahipleri sınıfını yani burjuvaziyi sislerin ardına gizleyerek. Doğanın, çevrenin, ekolojik dengenin yıkımından sorumlu şirketleri yani kapitalistleri somutlamak yerine yalnızca siyasi iktidarı ya da

emperyalizm karşıtlığı adına yabancı şirketleri, devletleri hedefe koyarak onların ortağı Türkiye burjuvazisini görünmez kılıyorlar.

Komünistler doğadaki, çevredeki ve ekolojik dengedeki yıkımlara karşı mücadeleyi sınıfsal mücadele ile birleştirmeyi kapitalist sistemin yarattığı sömürü ve yoksulluk düzenine karşı önceliği iş, ekmek, özgürlük mücadelesine verdikleri için uzun dönemler boyunca ertelediler. Toplumların zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması için yığınsal üretime verilen öncelikler ekolojik dengedeki bozulmanın göz ardı edilmesinin nedeni oldu.

Kavramların tanımlanmasında özen gösterilmesi toplumsal hareketlerdeki sapmaların en belirgin göstergelerinden biridir. Doğanın, çevrenin ve ekolojik dengenin korunması mücadelesinde de kavramların yaşamın gerçekleriyle uyumlu tanımlanmaması mücadeleyi amacına yöneltecek araç ve yöntemlerin kullanılamamasına, amaca giden yoldan sapmalara, doğal olarak da amacın ortaya konuluşundaki samimiyetin sorgulanmasına neden oldu, oluyor.

Tarihsel olarak da günümüzde de toplumsal hak mücadelelerinde, işçi sınıfı mücadelesi de dahil, nihai amaç olarak, insanların zorunlu ve kültürel ihtiyaçlarının, bireyler arasında ayırım yapılmaksızın ve onların ortaklaşan kararları ile, nitelik ve nicelik olarak, ihtiyaçları ölçüsünde karşılanması ve sonuçta insanca bir yaşam sağlanması gösterilmiştir, gösterilmektedir. Herhalde gelecekte de mücadele yine aynı nihai amaç için sürecektir.

İnsan ihtiyaçları söz konusu edildiğinde yükseklerden uçan soyut siyasetlerin yaşamın gerçeklerinden nasıl koptuğuna tanık oluyoruz. Siyasi, teorik söylemlerin, tartışmaların arasında, tartışma konularının temel insan ihtiyaçları ile ilişkilerinin kurulması, ortamda bir sessizliğe neden olur. En temel ve öncelikli insan ihtiyacı soluk almadır. Teknik ifadesi ile insanın hava küreden oksijen alıp, bedeninde oluşan karbon dioksiti hava küreye geri vermesidir. İnsan hücreleri dolayısıyla insan bedeni besinleri oksijenle yakmadan yaşam enerjisi üretemez. Enerji üretiminin atığı karbondioksiti bedeninden atmadan da yaşamını sürdüremez. İnsanların en zorunlu ve acil ihtiyacı yeterli oksijene sahip, bileşimi insan yaşamına uygun bir hava küre (Atmosfer) ile karbon dioksiti, sürekli ve yeterli olarak, aşırı birikmesini önleyerek dönüştüren bir eko sistemdir.

İnsanın ikinci öncelikli temel ihtiyacı su yani H₂O dur. İnsan havasızlığa en çok üç dakika, susuz-

luğa en çok üç gün dayanabilir. Yeterli, temiz hava ve temiz su insanın yaşamını sürdürebilmesi için en temel zorunlu ihtiyaçlarıdır.

Günümüzde işte bu en temel, en acil insan ihtiyaçlarının dahi nicelik ve nitelik olarak yeterince karşılanması dünyanın sadece yoksul bölgeleri için değil ekonomik olarak en üst düzeye ulaşmış bölgelerinde bile olanaklı değildir. Çünkü kapitalist sistemin temel özellikleri olan sömürünün ve yıkıcı, yok edici rekabetin yarattığı, toplumda en altta kalarak ezilme korkusunun yarattığı ve beslediği doymak bilmez, sınır tanımaz, saldırgan kar hırsı kapitalistin kendisi için dahi zorunlu ve acil temiz havaya ve suya erişimi tehlikeye atıyor. Yalnızca havayı ve suyu göz önüne alsak dahi yıkımın dehşeti son derece çarpıcı olarak karşımıza geliyor.

Doğal kaynakları hızla yok eden kapitalist sistem mavi yeşil gezegeni hızla yaşanmaz hale getiriyor.

Doğanın, çevrenin ve ekolojik sistemin korunması mücadelesi sınıf mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Hava gibi su gibi insan yaşamının en temel ihtiyaç maddelerinin tüketilmesi, kirletilmesi, kullanılmaz duruma getirilmesi kapitalist sistemin işleyişinin doğal sonucudur. Ve kapitalizmin doğayı yıkımı, sistem olarak doğuşundan itibaren başlamıştır. 18. Yüzyıl sonu ve 19. Yüzyıl başlarında buhar gücü için kömür madeni galerilerinde 4-5 yaşında çocukların çalıştırılmasıyla, havasız mekanlarda işçilerin aileleri birlikte ile günde 16 saat çalıştırılmalarıyla, fabrika çevresinde, sağlıksız koşullarda, barakalarda oturmaya zorlanmalarıyla başlar. Günümüzde dünden farklı olan kapitalist sistemin doğayı kirletmesinin ve yıkımının, sadece maden galerileri, fabrika mekanları ve varoşlarla sınırlı kalmaksızın ve hiçbir coğrafi, mekansal sınır tanımaksızın yer kürenin tamamını kapsamasıdır.

Her doğa yıkımının, çevre felaketinin, ekolojik dengedeki bozulmanın altından sermaye sahipleri, kapitalistler ve sınıf olarak burjuvazi çıkar. Doğadaki, çevredeki ve ekolojik dengedeki yıkımlar kapitalist sistemin sonuçlarıdır. Bu yıkımların nedeni kapitalist sistemin, kolektif üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kendisidir. Ve çözümü de kapitalizmin yıkılarak sosyalizmin kurulmasıdır.

Kapitalizmi yıkacak ve sosyalizmi kuracak bir devrim mücadelesinde doğanın tahribatı ve yıkımının kapitalist sistemin sonucu olduğunun tüm işçi ve emekçilere gösterilmesi, her bir olayda sebep – sonuç ilişkisinin, kapitalist şirketler ve onların siyasi iktidarlarının özelinde kurularak, sınıfsal çerçevede ele alınması ve açıklanması gerekir.

Bunun için de komünistler doğa, çevre ve ekolojik denge mücadelesinin içinde ve önünde olmalıdır.

Kapitalizm Kısacasında Eğitim

Türkiye’de sürekli tartışılan ve sürekli değişen, bilimsel açıdan sürekli gerileyen ve niteliksizleşen bir eğitim sistemi olması, hem öğrenciler hem de velilerde geleceksizlik kaygısını giderek artırıyor. Eşitsiz bir eğitim sisteminin oluşu, öğrencilerin gerici bir eğitim sisteminin içine çekilmesi bir tesadüf değildir. Bu durum, devletin bilinçli şekilde yürüttüğü bir programdır. Köy enstitülerinin kapatılmasından bu yana ülkedeki eğitim sisteminin nereye getirilmek istendiği ortadadır. Baştan çarpık eğitim sisteminin oluşu, öğrencilerin birer yarış atı gibi rekabete zorlanması ve buna velilerin de katılması, çocukların ve gençlerin üzerinde bir baskı mekanizması yaratmaktadır ve onları köreltmektedir. Özel okul ve kolejlerde eğitim alanların karşısında devlet okullarında eğitim alan, hatta ona ulaşmakta bile sıkıntı yaşayan, ulaşamayan emekçi çocukları vardır. Bu eşitsiz koşullarda mücadele eden öğrencilerin aynı sınava girmeleri zaten adaletsizken bir de pandemi nedeniyle yapılan uzaktan eğitimin ön koşulu olan televizyon, bilgisayar ve internet gerekliliği bu eşitsizliği daha da derinleştirmektedir. Bu olanaklara erişemeyen öğrencilerin başarısızlığını bireysel bir sorumluluk ya da başarısızlık olarak görmek yanlıştır. Bu durumun sebebi eşitsiz koşullardır. Yeni eğitim öğretim yılında da aynı sistemle eğitime devam edilecek olması kaygı vericidir. Her öğrencinin uzaktan eğitime katılma olanağının olmadığı bir ortamda eğitim verilmesi ne kadar doğrudur? Bu sorgulanması gereken bir noktadır. Bir diğer önemli nokta özel okul ve dershanelerin açık olması ama devlet okullarının kapalı olmasıdır. Bunun tek bir açıklaması vardır; devlet yine sermayenin yanında yer alarak özel okul ve kursların batmasını engellemek için buraları açık tutmaktadır. Yoksul ailelerin çocukları, devletin iddia ettiği herkese ücretsiz eğitim haklarından mahrum kalmaktadır. Bu kabul edilebilir bir durum değildir.

Önümüzdeki süreçte aynı koşullar altında, aynı sınava girmeleri ve başarılı olmalarını ummak büyük bir kandırmacadan ibarettir. Toplumun emekçi sınıfının çocukları ve gençleri her geçen gün bu eğitim sisteminin dışında kalıyor ve kötü şartlarda, sigortasız ve açlık sınırında yaşamak zorunda kaldığı işlere mahkûm ediliyor. Sistemin hiç şans tanımadığı işçi sınıfı kendi için yeni, eşit ve adaletli bir sistem yaratmak zorundadır. Bunun da tek yolu devrimci bir mücadele ile yaratılacak olan sosyalist düzendir, kapitalist devletin verdiği sadakalar değildir. Kurtuluş kendi ellerimizden olacaktır.

Tekelci Düzendeki Fındık Üreticileri

Fındık Karadeniz Bölgesi'nin en önemli ürünüdür. Aynı zamanda dünyanın en önemli endüstriyel ürünlerinden biridir. Dünya fındığının, en kaliteli ve %75'i Türkiye'de üretilmektedir. Bu da demektir ki, dünya fındığının büyük bölümü Karadeniz Bölgesi'nde üretilmektedir. Bunun da büyük çoğunluğu Doğu Karadeniz'de üretilmektedir. Doğu Karadeniz'in, Ordu ve Giresun illeri yaşam kaynağının büyük bölümünü fındığa endekslemişlerdir. Çünkü en çok fındık bu iki ilde üretilmektedir, bu iki ilin doğal yapısı fındık üretimine uygundur ve buralarda üretilen fındık, dünyanın en kaliteli fındığıdır.

Hal böyle olunca bütün yaşam fındık zamanına göre düzenlenir. Fındık zamanı denildiğinde, fındığın satım zamanı akla gelir. Türlü zorluklarla ürettikleri fındığı satan üreticiler tüm gereksinimlerini fındıktan elde ettikleri gelirle halletmeye çalışırlar. Düşünler o zamana denk getirilir, borçlar o zamanlarda ödenir. Taksitlendirmelerin bile çoğunluğu fındıktan fındığa ayarlanır. Fındık yaprak açıp, çotanaklar oluşmaya başlayınca, herkes neşelidir, Karadeniz'in doğusunda... ilde Ordu ve Giresun'da! Bir de mahsül bol olup, fiyatlar da istenildiği gibi olunca deme keyfine yöre halkının!

Ordu-Giresun başta olmak üzere Karadeniz'de yalnızca üreticiler bakmıyor fındığın getirilerine! Mahsül iyi olup, fiyatlar da dişe dokunur miktardaysa, fındık toplayan işçilerin de gelirleri o oranda iyi olur. Çünkü onlarca ton fındık üretemeyenlerin, çalışan işçiden pek farkı yoktur gelir bakımından. Onlarca ton fındık üretebilenler ise bir elin parmaklarını geçmiyor. Onlar ise bahçelere gelmiyorlar bile, ne çıkarsa diye veriyorlar yarıcılara. Çünkü fındığın asıl kaymağını yemek için işletmeler kuruyorlar, emperyalist şirketlere para kazandırmak ve kendileri de daha çok nemalanmak için. Yani onlar fındık üreticisi olmaktan ziyade, yerli-yabancı şirketlere hempa olma peşindeler!

Fındık para kazandırmaya başlayınca, fındık bahçesi olmayan da bundan nemalanıyor. Bahçeleme işçisi daha çok ücret alıyor örneğin. Bahçelerden fındık toplandıktan sonra başakçılar giriyor oralara da, kalanları toplayıp, orta ölçekli üretici kadar fındık sahibi oluyorlar mesela. Esnaf daha çok para kazanıyor, herkeste az-çok para olduğu için. Fındık ve kabuğunun çuvalını taşıyan hammallar bile istediğini alıyor herkes kazanınca; kazanamayınca hamallar bile para istemeye utanıyorlar!

Bu kadar hayati ve bu kadar insana dokunan bir ürün olan fındığın yönetimi hep büyük şirketlerin elinde olmuştur... özellikle yabancı şirketler! Kapitalizmin ilk kuruluş yıllarında oluşturulan ve üreticilerin farkında olmadan ortak olduğu FİSKOBİRLİK az-çok işe yarıyordu bir zamanlar. En azından üreticiden yana müdahalelerde bulunabiliyordu. Burjuvazinin devleti büyük şirketleri kollayacaksa, kendi parasıyla kolluyordu. Örneğin, 10 liraya aldığı fındığı yerli veya yabancı şirketlere 8 liraya satıp satmaması devletin kendisini ilgilendiriyordu... daha sonradan zamlarla geri alınsa bile!

Özellikle 12 Eylül askeri darbesinden sonra FİSKOBİRLİK itibarsızlaştırıldı. FİSKOBİRLİK'i düzeltmek

için uğraş verenler içeri tıkılmıştı nasılsa! Onlardan önce hiç fındık üretimi olmayan Almanya'ya verilmişti fındığın yönetimi. Ne kadar ucuza fındık alıp, mamüllerini ne kadar pahalıya satarlarsa, o kadar kar ediyordu yerli-yabancı büyükler de, parmak yalamak kalıyordu işbirlikçilere. Çeşitli entrikalarla FİSKOBİRLİK de ortadan kaldırılınca tamamen tekellerin insafına kaldı fındık!

Önce Oltan Fındık Gıda Firması kuruldu ve günün iktidarı eliyle palazlandırıldı; sonrasında kurulan bu firma, tüm haklarını İtalyan Ferrero'ya satınca fındığın hakimiyeti Ferrero'nın eline geçti. Artık fındığın fiyatı onlar tarafından belirleniyor, yerli işbirlikçilerinin kârı hesaplanıyor, kalanı ise üreticiye ve yoksul halka açıklanıyor törenlerle! Eylül, yani fındık ayı gelince fındığını satmak zorunda olan üreticiler, belirlenen fiyatların çok çok altında satmak zorunda kalıyor ürünlerini ve gelecek seneye borçlanmaya başlıyorlar, Ekim ayıyla birlikte!

Bu yıl da öyle oldu. Kalpazanların kârları hesaplanıp, yoksul köylüye ne verileceği açıklandı törenlerle! FİSKOBİRLİK'in yerine alımla görevlendirilen TMO yüzbinlerce ton fındığı üreticiden alıp, aynı fiyata yandaşlara verip, şirketlere daha çok kâr sağlamak için kolları sıvadı. Bu sayede acil gereksinimi olup fındığını hemen paraya çevirmek isteyenleri tüccara yönlendirecek, daha elden çıkarmalarını sağlayacaktı, her yıl olduğu gibi!

Ama bu yıl TMO fındık alamadı. Çünkü, fındık hasatı havalardan dolayı geç toplanıp geç inmişti harmana. İmalatçıların beklemeye zamanı yoktu bundan dolayı. Fındık almakta nazlanmak yerine, taleplerde bulunmaya başladılar, üreticileri arayarak! Böyle olunca belirlenen fiyatın üzerinde alıcı buldu, fındık. Burjuvazinin temsilcilerinin mitinglerle fiyat belirlemeleri boşa çıktı. Buna bir de üreticilerin fındığını satma konusundaki, sessiz eylemleri eklenince, belirlenen fiyatın üzerinde fındık alımları sürüyor! Fındığa aracılık edip, burjuvaziye para kazandırmak isteyen TMO ise tamamen devredışı kaldı. Vaadettiklerini bile alamaz durumdalar. Onlar bile beliredikleri fiyatın üzerine çıkmak zorunda kalacaklar! Şu anda kilosu 22 lira olarak belirlenen fındık, piyasada 24-25 liralara alıcı buluyor! Demekki devlet hiç işin içine girmese üretici daha kârlı çıkacak!

Fındık üreticisinin örgütlü olmamasına rağmen, hava koşulları sayesinde fındık, bu yıl belirlenen fiyatın üzerinde satılıyor. Küçük üreticiler, fındık toplama işçileri ve fındığın tüm yükünü çeken yöre halkı birlikte hareket etse, yerli işbirlikçiler, üreticiden aldıkları fındığı iki katına geri satamazlar. Fındığı mamül hale getirip onlarca kat fazlasına satan işbirlikçilere rastlanmaz; aracılara, tefecilere yer olmaz!

Karadeniz'de fındık üreticilerinin yolu, işçi sınıfıyla kesişmiştir artık. Onun için birlikte örgütlenip, kalpazanları ortadan kaldırmak gerekiyor! Öyleyse, gelir olarak zaten işçileşmiş, hatta onlardan da geriye düşmüş üreticiler işçi sınıfıyla birlikte mücadele etmek zorundadırlar. Bu mücadele işçi sınıfının politik örgütünün öncülüğünde olursa, bu barbarları daha erken göndermenin çok daha kolay olacağı açıktır!

Libya: Satranç Tahtası

Libya'da Muammer Kaddafi'nin Libya Arap Cemahiriyesi'nin düşmesi ve devletin yıkılması sonucunda birçok güç merkezi kuruldu. Hiç birinin ulusal bir meşruiyeti yoktur. Bazı siyasi liderlerin genel devlet aleyhine kişisel çıkar arayışları, bölgesel parçalanma ile iç içe geçmiştir. Tarihi bölgeler - Tripolitania, Sirenayka ve Fizan - fiilen birbirinden ayrıldı. Şehir devletin Libya fenomeni ortaya çıktı (Misrata, Al-Zintan, Sirte, vb.). Aşiretlerin ayrılıkçı eğilimleri daha da güçlendi.

Bunun yanı sıra, BM, ülkedeki durumu istikrara kavuşturmaya çalışıyor. Aralık 2015'te Birleşmiş Milletler, Libya Siyasi Anlaşması'na (LPA) aracılık etti, Başkanlık Konseyi (PC) kuruldu ve Başbakan Fayiz el-Saraj'ın başkanlığında bir Ulusal Mütakat Hükümeti (GNA) kuruldu. Anlaşma ayrıca Libya Ulusal Ordusu (LNA) komutanı General Halife Hafter'in desteğiyle Libya'nın doğusunda Tobruk'ta bulunan Temsilciler Meclisi'nin (HoR) meşruiyetini doğruladı.

Ancak, BM'nin çabalarına rağmen, İslamcılar, Anti-İslamcılar, laikler, aşiretler ve basitçe suç grup-

ları arasında başka bir iç savaşla sonuçlanan çatışma, yabancı tarafların çıkarları ve müdahaleleri dahil olmak üzere tarihi, sosyal, ekonomik ve siyasi koşullardan kaynaklanmaktadır. NATO'nun 1973 sayılı BM Güvenlik Konseyi Kararına aykırı müdahalesi, Libya'yı yalnızca terörist ve aşırılık yanlısı gruplar için mükemmel bir yer değil, aynı zamanda insan kaçakçılığı ve ucuz kaynaklar pazarı için de bir merkez haline getirdi.

Bugün ülke fiilen Doğu-Batı ekseninde bölünmüştür. Doğu bölgeleri LNA kontrolü altındadır. Temmuz ayı başlarında, General Hafter'in birlikleri, Bingazi'yi yeniden ele geçirerek Doğu'daki durumu kısmen istikrara kavuşturdu.

Bu arada Batı'da, Fayiz al-Saraj'ın Ulusal Mütakat Hükümeti'ni desteklediği iddia edilen gruplar ile Halife el-Gavil'in Ulusal Kurtuluş Hükümeti'ne sadık olanlar arasındaki gerilim şiddetli çatışmalara dönüştü. Aralık 2016'dan bu yana Trablus'ta rakip milisler birbirleriyle yoğun bir şekilde savaşıyorlar.

Bir zamanlar zengin ve güzel olan ülkenin güne-

yi, doğu ve batı taraflarının, aşiretlerin ve teröristlerin savaş alanı haline geldi. Mayıs 2017'nin başlarında Hafter'in destekçileri Misrata merkezli Üçüncü Kuvvet militanları tarafından katledildi.

Kriz, Batı Libya'da sürekli çatışan farklı ideolojilere sahip çeşitli Selefi cihatçı gruplar nedeniyle ağırlaşıyor. Bu tür gruplar arasında Libya Şafağı (Libya Fajr), Bingazi Devrimciler Şura Konseyi, Ensar el-Şeriat, 17 Şubat Şehitler Tugayı, Libya Kalkan Gücü, Libya Petrol Tesisleri Muhafızları (PFG) vb. var.

Ancak Batı, Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye bölgeyi istikrarsızlaştırmada daha güçlü araçlara sahip; IŞİD, İslami Mağrip'te El Kaide (AQIM) ve Müslüman Kardeşler.

IŞİD ve AQIM ile mücadelede kilit rol, Libya topraklarında, özellikle Sabha ve Sirte şehirleri yakınında cihatçıları ortadan kaldırmak için önlemler alan General Hafter'e ait. Sirte'yi kaybeden teröristler üç yöne dağıldılar: Sabha'nın güneybatısına, Sabrata'nın batısına ve Sudan sınırına yakın güneydoğuya. Grupların etkisiz hale getirilmesinin temel sorunu, Tunus, Cezayir, Mali, Çad ve Nijerya'dan gönüllüler ve Suriye ve Irak'tan kaçan teröristlerle takviye edilmeleridir.

Bununla birlikte, doğudaki durum istikrar kazanırken, batı bölgeleri daha az istikrarlı ve değişikliklere eğilimlidir. Çoğunlukla bu durum, Saraj'ın ve GNA'nın siyasi iradesinin olmamasına ve batıdaki aşırı muhafazakar Selefi grupların çeşitliliğine bağlanıyor.

Bu karşıt gruplar sözde Başbakan Saraj'a sadık olsalar da, deneyimler herhangi bir siyasi liderle ilişkili olmadıklarını göstermiştir. En çarpıcı örnek, 2016 yılının Ekim ayı sonunda, Trablus'un en büyük milis gücünün başında bulunan ve Ulusal Kurtuluş Hükümeti'ne sadık olduğu iddia edilen Haitham Tajuri'nin güçlerinin, Halife el-Gavil birimlerinin bir dizi başkanlığı ele geçirmesine izin vermesidir. Trablus'ta. Fayez al-Saraj'ın esasında terörist oluşumlara destek vermesinin meşruiyeti meselesi de var. Muhtemelen, ikincisi onları gelecekte Halife Hafter'in Libya halkı arasında artan popülaritesine karşı koyabilecek bir güç olarak kullanıyor.

Başbakan F. Saraj'ın aksine, General I H. Hafter, aşiretleri ve kabileleri bayraklarının altında birleştirebilen, AB'ye yasadışı göç akışını sınırlayan, IŞİD, AKIM ve Müslüman Kardeşler gibi terör örgütlerini tasfiye edecek güce sahip, Libya satranç tahtasında ciddi bir askeri ve siyasi figürdür ve böylece ülkedeki devleti yeniden tesis etmektedir.

“İşçiler Sendikal ve Siyasal Örgütlenmelerde Yer Alarak Başarılı Olabilirler”

Tekstil işçisi Ercan Tilmaş’la pandemi sürecinde işçi sınıfının karşı karşıya bulunduğu sorunları konuştuk.

İşbaşı: Yaşanan krizin işçi sınıfı üzerindeki etkileri konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Ercan Tilmaş: Ekonomik krizin işçi sınıfına ve emekçi halklara yansması işsizlik ve buna bağlı olarak yoksulluğu derinleştirmiştir. Yoksulluk sınırının (4 kişilik bir aile için 8 bin lira civarı olması) oldukça aşağısında geçinmek, yaşamak zorunda bırakılan milyonlarca asgari ücretli daha çok yoksullaştırmış açlıkla baş başa bırakılmıştır. En çok kadın ve çocuk emeğinin sömürüldüğü tekstil sektöründeki işçilerde tüm işçi sınıfı gibi en yaşamsal ihtiyaçlarını bile karşılayamaz durumundadır. Patronlar ise sermayelerini korumak refleksiyle işçi çıkarma, esnek çalışma adı altında çalışma sürelerinde değişikliğe gitmiştir. Az işçiyle daha fazla kâr yapmak için pandemi sürecinde olmamıza rağmen bir nevi terletme sistemi olan performans sistemine yüklenmiştir.

İşbaşı: Salgın sonrasında ücret ve çalışma koşullarında yaşanan değişiklikleri kısaca özetleyebilir misiniz?

Ercan Tilmaş: Halen devam eden pandemi süreci en çok biz işçileri ve emekçileri etkilemiştir. Kapitalist devlet ve onun siyasal temsilcisi hükümet pandemiyle ilgili bir dizi yasalar çıkardı ve yönetmelikler yayınladı. Daha çok işçi ve emekçileri koruyan yasalar çıkarması gerekirken sınıfsal karakteri gereği patronları kurtarmaya yönelik faizsiz krediler, aylar sonraya ötelenen SGK primleri için yasalar çıkardı. Kısa Çalışma Ödeneği ile işçilerden kesilen paralar yine bu yasa yoluyla patronlara peşkeş çekildi. Pandemi sürecinde tüm işçi sınıfını etkilediği gibi biz tekstil işçilerini de etkiledi.

KÇÖ ve ücretsiz izinlerde SGK primlerimiz yatmadı. Kronik rahatsızlığı olan işçiler “Kendi isteğimle çalışıyorum” diye yazdırıp imzalatarak çalıştırıldılar. Bu süreçte fiziki teması önlemek adına çay ve kahveleri yasakladılar, ancak barkod uygulaması devam etmiştir. Çünkü barkod sistemi işçi için daha fazla çalışmak patron için ise daha fazla kâr demektir. Yani bu uygulamayla patronlar ve onların devleti, işçinin sağlığını önemsemeyen kendi kârlarını artırmaktadır. Parlamento hastanesinde bir sağlık emekçisinde covid - 19 pozitif çıktığı durumda 600 vekile test yapılırken yine bir vekil bir ayda 8 defa test yaptırırken 550 işçinin çalıştığı tekstil fabrikasında ise 22 işçide pozitif vakaya rağmen fabrika çalışanlarına

test yapılmadı. Bu aşağılık sistemde biz işçilerin sağlıkları patronların kârlarından daha önemli değil.

İşbaşı: Bütün bu ağır saldırılar karşısında sendikaların basın açıklamasıyla yetinen tutumlarını nasıl karşılıyorsunuz? İşçiler haklarını savunma konusunda nasıl bir yol izlemeli?

Ercan Tilmaş: İşçi sınıfının okulu ve mücadele aracı olan sendikalar bu süreçte rollerini yeterince yerine getirmediler. Hükümetin pandemi sürecinde ‘evde kal’ kampanyalarına karşı biz işçiler atölye tezgahlarında, tersanelerde, inşaat şantiyelerinde çarkları canımız pahasına döndürmeye zorlandık. Binlerce hatta on binlerce üyeye sahip sendikalar örgütlü oldukları fabrikalarda üretimi durdurarak genel greve çıkmış olsalardı, patronlara ve devlete pandemi sürecinde ücretli izin ve yaygın test politikasını uygulatabilirlerdi. Ancak mevcut sendikalar üye yapmak ve aidat almak dışında işçi sınıfının devrimci kitle ve sınıf sendikacılığı gibi bir dertlerinin olmadığı ortada. Tabi az sayıda da olsa bazı sendikaları ayrı tutmak gerekir. Şunu unutmamak gerekir ki sendikalar işçi sınıfının mücadele araçlarından biridir. Politik mücadele ise sınıfımızın nihai kurtuluşunu sağlayacak en temel mücadele aracıdır. İşçiler haklarını sınıf bilinçlerini geliştirip hem sendikal hem de siyasal örgütlenmelerde yer alarak başarılı olabilirler ve hangi iş kolunda olursa olsun grevdeki ve direnişteki işçilerle dayanışma içinde olmalıdırlar. İşçi sınıfının öncüleri hem kapitalist sömürü düzenine karşı mücadele edecek hem de aynı zamanda sınıf iş birliğini savunan sendika bürokrasisine karşı da mücadele etme sorumluluğundadır.

İşbaşı: Röportaj için teşekkür ederiz.

Ercan Tilmaş: Sesimizi duyurduğunuz için İşbaşı Gazetesi emekçilerine ben teşekkür ederim.